«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Національного університету «Одеська юридична академія»

професор Олег ТОДОЩАК

_____

«27» 10 2026 р.

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія», затвердженої Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія»

№ 1 від 07 вересня 2022 року

ВИТЯГ

з протоколу № 1 засідання фахового семінару кафедри політології, публічного управління та міжнародних відносин Національного університету «Одеська юридична академія» від 26 жовтня 2026 року.

Присутні:

Завідуюча кафедри політичних теорій доктор історичних наук, професор Кормич Л. І. – науковий керівник; професори кафедри - доктор політичних наук, професор Вітман К. М.; доктор політичних наук, професор Яковлев Д.В.; доктор політичних наук, професор Мамонтова Е. В.; доктор політичних наук, доцент Завгородня Ю. В.; доценти кафедри - кандидат політичних наук, доцент Краснопольська Т. М.; кандидат історичних наук, доцент Сушко А. І.; здобувач Чігідін В. В.; лаборантка кафедри Драмарецька Д. Є.

З присутніх – 5 доктори наук (4 доктори політичних наук, 1 доктор історичних наук), 2 кандидати наук (1 кандидат політичних наук, 1 кандидат історичних наук) – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження В.В. Чігідіна «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія» щодо його рекомендації для розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії В.В. Чігідіна «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 052 «Політологія».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію та методику, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, сформульовані в процесі проведеного дослідження, вказав науково-практичну значимість роботи і впровадження результатів дослідження.

Зазначив, що дисертацію присвячено дослідженню демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України, визначенню його теоретико-методологічних засад, аналізу сучасних викликів функціонування представницьких механізмів на місцевому рівні та обґрунтуванню перспектив розвитку демократичного політичного представництва в умовах децентралізації, цифровізації та поствоєнних трансформацій.

Обґрунтував, що політичне представництво в сучасних умовах виходить за межі суто електорального механізму та набуває характеру постійної взаємодії між владою та громадою. Це дало можливість визначити основні виміри політичного представництва: інституційний, процедурний, комунікативний, легітимаційний та партисипативний; показати вплив процесів цифровізації та розвитку громадянського суспільства на трансформацію представницьких механізмів.

Значну увагу приділено аналізу партійної конкуренції за політичне представництво в муніципальних інституціях на прикладі місцевих виборів 2020 року. Визначено основні тенденції розвитку локальних партійних систем, особливості електоральної підтримки політичних сил та специфіку формування представницьких органів місцевого самоврядування.

Обґрунтовано, що цифровізація політичного процесу створює нові можливості для взаємодії громадян із муніципальними інституціями через інструменти електронної демократії, електронних консультацій, петицій та громадського контролю. Водночас, розвиток цифрових технологій породжує нові виклики, пов'язані з інформаційною безпекою, цифровою нерівністю та ризиками маніпулювання громадською думкою.

Відповідно до мети та завдань дисертаційної роботи була визначена структура та обсяг дисертації. Широка джерельна база з тематики дослідження визначили наукову новизну, актуальність та достовірність викладених положень і висновків дисертації.

В процесі обговорення дисертації **були поставлені такі питання:**

Доктор політичних наук, професор Мамонтова Е.В.: У мене два запитання. По-перше, як саме у дисертації ви визначаєте сутність політичного представництва? Також, по-друге, хотілось би почути, у чому на ваш погляд, полягає криза політичного представництва?

Відповідь Чігідіна В.В.: Дякую за запитання. По-перше, демократичне політичне представництво в роботі розглядається як багаторівнева система взаємовідносин, у межах якої народ, як носій суверенітету, делегує владні повноваження обраним представникам, покладаючи на них обов'язок діяти в інтересах суспільства та забезпечувати реалізацію загального блага. По-друге,
на сучасному етапі розвитку політичної системи все частіше констатується криза політичного представництва. Значною мірою це зумовлено посиленням впливу популістських рухів, які акцентують увагу на безпосередньому зв'язку між політичним лідером та громадянами. Сучасні цифрові технології, соціальні мережі й онлайн-платформи дозволяють політичним акторам комунікувати з населенням напряму, мінімізуючи роль традиційних посередників - журналістів, політичних партій, парламентських структур та інших інституцій представницької демократії.

Водночас, розвиток новітніх політичних технологій формує сприятливі умови для маніпулювання громадською думкою, поширення дезінформації та нав'язування певних політичних наративів.

Доктор політичних наук, професор Вітман К.М.: Які підходи та методи використовуються у роботі?

Відповідь Чігідіна В.В.: Дякую за запитання. У сучасній зарубіжній та українській політичній науці виокремлено значну кількість підходів до розуміння демократичного політичного представництва, що пояснюється міждисциплінарним характером даного феномену. Демократичне політичне представництво розглядається через інституційний, системний, комунікативний, аксіологічний та міждисциплінарний методи. Бо представництво виступає не лише механізмом делегування повноважень, а й формою забезпечення взаємодії між суспільством і владою, засобом артикуляції інтересів громадян та способом легітимації політичної системи. Узагальнення теоретико-методологічних підходів дозволяє визначити демократичне політичне представництво як процес і систему інституційної репрезентації інтересів громадян через виборні органи влади та механізми політичної участі.

Доктор політичних наук, професор Яковлев Д.В.: У чому полягає специфіка демократичного представництва в муніципальних інституціях?

Відповідь Чігідіна В.В.: Дякую за запитання. Встановлено, що демократичне представництво в муніципальних інституціях має власну специфіку, оскільки базується на безпосередній взаємодії влади та територіальної громади, що посилює значення комунікативного й ціннісного компонентів у процесі прийняття рішень, на що і зроблено акцент в даній роботі.

Доктор політичних наук, доцент Завгородня Ю.В.: Визначте, будь ласка, доктринальні засади демократичного представництва у муніципальних інституціях?

Відповідь Чігідіна В.В.: Дякую за запитання. Сучасна система демократичного представництва сформувалася під впливом кількох ключових концепцій: доктрини вільного представництва, імперативного мандату, функціонального представництва інтересів та партійного представництва. Виявлено, що кожна з цих доктрин по-різному визначає характер взаємовідносин між представником, виборцями та політичними інституціями.

Кандидат політичних наук, доцент Краснопольська Т. М. Обґрунтуйте ваше бачення особливостей функціонування демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях?

Відповідь Чігідіна В.В.: Дякую за запитання. Щодо особливостей функціонування демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України, то визначено, що вони виступають ключовою ланкою реалізації принципів локальної демократії, забезпечуючи представництво інтересів територіальних громад, політичну участь громадян та формування локальної політики. Особливість муніципального представництва полягає у високому рівні залежності від соціальної структури громади, локальної політичної культури, регіональних особливостей та рівня довіри до місцевої влади. В той же час, ефективність представництва значною мірою залежить від спроможності муніципальних інституцій забезпечувати баланс між інтересами громади, держави, політичних партій та громадських організацій.

В процесі обговорення дисертації **виступили:**

Наукова керівниця – доктор історичних наук, професор Кормич Л.І. ознайомила присутніх зі своїм висновком стосовно роботи. Відзначаючи актуальність дисертаційного дослідження підкреслила, що вона обумовлена теоретичною та практичною необхідністю вдосконалення системи місцевого самоврядування в Україні на етапі демократичного транзиту нашої держави та реалізації її євроінтеграційної стратегії, а також враховуючи виклики цифрової ери. Адже саме максимальне представництво інтересів, розширення участі в прийнятті рішень та здійсненні громадського контролю над їх реалізацією складає сутнісну характеристику демократизації та реформ, необхідних для повноправного членства України в ЄС. А це, значною мірою, забезпечується ефективною інституціалізацією громадської участі в рамках системи місцевого самоврядування. Наголосила, що робота характеризується належним рівнем теоретичного аналізу, міждисциплінарним підходом і практичною значущістю для вдосконалення політичних, інституційних, правових засад функціонування системи місцевого самоврядування в Україні та її адаптації до європейських стандартів. Зазначила, що

автор комплексно дослідив політичні, правові, інституційні, комунікаційні чинники функціонування системи місцевого самоврядування; окреслив роль муніципальних інституцій в системі політичного представництва та визначив сучасні виклики цьому процесу, проаналізувавши партійну конкуренцію; запропонував власне бачення досягнення балансу інтересів інституційними інструментами, сформулював низку слушних практичних рекомендацій щодо впровадження кращого європейського досвіду забезпечення демократичного представництва для ефективного функціонування інститутів самоврядування у вигляді саме ключової структури – рад. Цілком аргументовано зроблено акцент на питаннях впровадження інноваційних технологій в управлінську діяльність муніципальних інституцій.

Автор дотримується вимог щодо академічної доброчесності і в цілому дисертація є завершеною та самостійною роботою, яка відповідає вимогам до робіт такого кваліфікаційного рівня і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 052 – «Політологія».

В обговоренні взяли участь і виступили:

Доктор політичних наук, професор Вітман К.М. відзначив, що для дослідження обрана актуальна тема, яка має теоретичне і практичне значення в контексті демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях в Україні.

Представлена робота є новаторським комплексним дослідженням для української політичної науки. Автором вдало проведено комплексний політологічний аналіз демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях в Україні, висвітлено теоретичні підходи та виявлено тренди їх використання у політико-комунікативному вимірі. У сучасному українському суспільстві спостерігається значний запит на ефективне, прозоре та відповідальне місцеве врядування, здатне забезпечити баланс інтересів різних соціальних груп, врахування потреб територіальних громад та належний рівень демократичної участі громадян. В той же час політичне представництво у муніципальних інституціях зазнає впливу численних факторів: партійної конкуренції, трансформації політичної культури, цифровізації політики, розвитку громадянського суспільства та змін у виборчому законодавстві.

Враховуючи вищевикладене, дисертація В.В. Чігідіна на тему «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», відповідає вимогам, які пред'являються до досліджень такого рівня, та може бути рекомендована для розгляду і захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 – Політологія.

Доктор політичних наук, доцент Завгородня Ю. В. відзначила, що у дискурсі політичної науки проблема демократичного політичного представництва досліджується достатньо активно, однак питання функціонування та розвитку представницьких механізмів саме в муніципальних інституціях потребують більш глибокого теоретичного та практичного аналізу. Особливий інтерес у дисертації становить дослідження процесів інституціоналізації демократичної репрезентації на місцевому рівні, ролі політичних партій у муніципальному політичному процесі, а також впливу сучасних цифрових технологій на взаємодію влади та громади. Представлена дисертація відповідає вимогам та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 052 «Політологія».

Доктор політичних наук, професор Яковлев Д.В. зазначилв, що робота є комплексним науковим дослідженням, має вагоме прикладне та теоретичне значення. Відзначив проведений здобувачем аналіз наукової дискусії щодо запропонованого авторського бачення демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України. Сучасне політичне представництво являє собою багаторівневу систему взаємодії між громадянами, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Таким чином, дисертація відповідає вимогам до таких робіт та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 052 «Політологія».

Кандидат політичних наук, доцент Краснопольська Т. М. в своєму виступі підтримала попередніх доповідачів, акцентувала увагу на теоретичній та практичній значимості роботи. Підкреслила, що у доповіді та відповідях на запитання В.В. Чігідін продемонстрував теоретичні знання та науковий стиль, вміння аналізувати політичну практику. Це дало можливість здобути авторові важливі результати дисертаційного дослідження. Вважаю, що дана дисертація відповідає вимогам до таких робіт та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 052 «Політологія».

Доктор політичних наук, професор Мамонтова Е. В. підкреслила актуальність теми, наукове та практичне значення зроблених висновків, в умовах демократичних реформ в Україні та її активних євроінтеграційних кроків. Вважаю, що дана дисертація відповідає вимогам до робіт такого кваліфікаційного рівня та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 052 «Політологія».

Узагальнюючи результати обговорення, дисертацію В.В. Чігідіна «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія» можна рекомендувати до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні запропонували прийняти наступний висновок щодо дисертації Чігідіна В. В.:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 – політологія, в галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки.

Обґрунтування вибору теми. Трансформація політичної системи України, реалізація реформи децентралізації, поглиблення європейської інтеграції та функціонування держави в умовах російсько-української війни актуалізують проблематику демократичного політичного представництва на місцевому рівні. За таких умов особливого значення набуває дослідження діяльності муніципальних інституцій як ключових механізмів забезпечення політичної участі громадян, представництва суспільних інтересів, а також формування ефективної взаємодії між владою і територіальними громадами. Від якості представницьких практик у системі місцевого самоврядування значною мірою залежать рівень легітимності публічної влади, ефективність ухвалення політичних рішень, суспільна довіра до інститутів влади та стійкість демократичного розвитку держави.

Актуальність теми зумовлена необхідністю комплексного наукового осмислення процесів трансформації політичного представництва в системі місцевого самоврядування України та визначення перспективних моделей його розвитку в умовах сучасних суспільно-політичних викликів. Повномасштабна агресія Російської Федерації проти України спричинила суттєві зміни у функціонуванні територіальних громад, зумовила масштабні міграційні процеси, трансформацію соціальної структури населення та появу нових форм взаємодії громадян із владою. Водночас, поширення цифрових технологій, розвиток електронної демократії та зростання вимог до інклюзивності політичних процесів формують нові умови реалізації представницької функції муніципальних інституцій.

Подальшого наукового осмислення потребують процеси інституціоналізації демократичної репрезентації на місцевому рівні, особливості діяльності політичних партій у муніципальному політичному просторі, механізми забезпечення

інклюзивного представництва, а також вплив цифрових технологій на взаємодію органів місцевого самоврядування з громадянами. Це зумовлює теоретичну та практичну значущість обраної теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок із науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана в рамках наукових досліджень Національного університету «Одеська юридична академія», у контексті теми «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021–2025 рр. (державний реєстраційний номер 0122U000266). Дослідження виконано також у межах плану науково-дослідницької роботи кафедри політичних теорій факультету психології, політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія» – «Людиноцентристський вимір політики в умовах цифрових трансформацій» (2021 – 2025 рр.)

Метою дисертації є комплексний аналіз демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України, визначення особливостей його функціонування в сучасних умовах та обґрунтування перспектив розвитку, в контексті демократичних трансформацій і цифровізації політичного процесу.

Мета дослідження зумовлена необхідністю вирішення наступних **завдань:** дослідити теоретико-методологічні підходи до розуміння демократичного політичного представництва та визначити їх евристичний потенціал для аналізу муніципальних інституцій; проаналізувати доктринальні засади демократичного політичного представництва; концептуалізувати особливості функціонування демократичного політичного представництва у муніципальних інституціях; визначити сучасні виклики демократичному політичному представництву в Україні на місцевому рівні; дослідити процес інституціоналізації демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України; здійснити аналіз партійної конкуренції за політичне представництво в муніципальних інституціях на прикладі місцевих виборів 2020 року; проаналізувати механізми забезпечення балансу інтересів у системі муніципального представництва; дослідити вплив цифровізації на розвиток політичного представництва в муніципальних інституціях; визначити основні напрямки та перспективи розвитку демократичного політичного представництва в Україні.

Об'єктом виступає демократичне політичне представництво як форма реалізації народовладдя в умовах сучасної демократії.

Предметом є особливості функціонування та розвитку демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України.

Методи дослідження. Дисертаційна робота виконана на засадах комплексного застосування загальнонаукових та спеціальних методів політичного дослідження. Методологічною основою дослідження виступає поєднання інституційного, системного, комунікативного, аксіологічного та інших методів.

Використання діалектичного методу дозволило розглянути демократичне політичне представництво як динамічне явище, що трансформується під впливом соціально-політичних змін. Аналітичний метод застосовувався для дослідження наукових концепцій та теоретичних підходів до розуміння політичного представництва. Метод системного аналізу дозволив визначити структурні елементи демократичного політичного представництва та взаємозв'язки між суб'єктами муніципальної політики. Інституційний метод сприяв дослідженню особливостей функціонування муніципальних інституцій як механізмів реалізації представницької демократії. Порівняльний метод використовувався для аналізу різних моделей демократичного представництва та особливостей їх функціонування в українському політичному просторі. Аксіологічний метод дозволив дослідити вплив ціннісних орієнтацій суспільства на розвиток демократичного представництва в муніципальних інституціях. Комунікативний метод сприяв аналізу взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами, а також дослідженню ролі цифрових технологій у сучасному політичному представництві. Дослідити політичну поведінку громадян, особливості їх участі у муніципальному політичному процесі та рівень довіри до місцевих інституцій дозволили соціологічний та біхевіористський методи. Контент-аналіз, ситуаційний аналіз та івент-аналіз дали можливість здійснити аналіз емпіричної складової дослідження, зокрема, процесів партійної конкуренції та функціонування муніципальних інституцій в Україні.

Дисертаційна робота базується на міждисциплінарному підході, що дозволило комплексно дослідити сутність, механізми та перспективи розвитку демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному дослідженні демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України в умовах децентралізації, цифрової трансформації політичного процесу та функціонування держави в умовах воєнного стану. У дисертації запропоновано нові теоретичні та прикладні підходи до аналізу механізмів політичного представництва на місцевому рівні та визначено перспективи їх розвитку в сучасних українських умовах.

Уперше:

- розроблено авторський концептуальний підхід до дослідження демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях як багаторівневої системи взаємодії представницьких органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, передусім, політичних партій; територіальних громад;
- запропоновано модель трансформації демократичного політичного представництва в муніципальних інституціях України під впливом процесів децентралізації та цифровізації;
- визначено особливості функціонування механізмів політичного представництва в територіальних громадах в умовах правового режиму воєнного стану та виявлено їх вплив на рівень політичної участі громадян і легітимність місцевої влади;
- проаналізовано особливості партійної конкуренції за представництво в органах місцевого самоврядування на прикладі виборів 2020 року;
- обґрунтовано напрями адаптації муніципальних інституцій до нових форм цифрової політичної участі та комунікації між громадянами і представницькими органами місцевого самоврядування;
- здійснено політико-інституційний аналіз впливу повномасштабної війни на трансформацію представницьких практик на місцевому рівні та визначено основні тенденції їх розвитку в післявоєнний період.

Набули подальшого розвитку:

- теоретико-методологічні підходи до дослідження демократичного політичного представництва в контексті сучасних політичних трансформацій;

- наукові уявлення про взаємодію муніципальних інституцій та інститутів громадянського суспільства як складову демократичного врядування;

- положення щодо ролі політичних партій у забезпеченні представництва інтересів територіальних громад у системі місцевого самоврядування;

- підходи до аналізу цифрових механізмів політичної участі громадян та їх впливу на ефективність представницької демократії на місцевому рівні;

- науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів політичного представництва в умовах післявоєнного відновлення України.

Уточнено:

- понятійно-категоріальний апарат дослідження демократичного політичного представництва, зокрема зміст і структуру поняття «демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях»;

- функціональні характеристики муніципальних інституцій як суб'єктів політичного представництва в демократичній політичній системі;

- особливості інституціоналізації демократичного представництва в процесі реформування місцевого самоврядування в Україні;

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати та висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані у практичній діяльності органів місцевого самоврядування, політичних партій, громадських організацій при вдосконаленні механізмів демократичного представництва та взаємодії з громадянами.

Теоретико-методологічні та емпіричні результати дослідження можуть бути застосовані при розробці навчальних курсів, спецкурсів, методичних матеріалів і програм з політології, публічного управління, теорії демократії та місцевого самоврядування.

Апробація результатів дисертації. Результати, ідеї та висновки теоретико-методологічної складової дисертації обговорювались на конференціях: Міжнародна науково-практичній конференція «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 р.); III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри» (м. Одеса, 30 листопада 2023 р.); III Всеукраїнська науково-

практична конференція «Трансформація українського суспільства в цифрову еру» (м. Львів–Торунь, 22 березня 2024 р.); Міжнародна науково-практичній конференція «Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів» (м. Одеса, 26 квітня 2024 р.); IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференції «Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри» (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.).

Обговорення дисертації також відбувалось на методологічних семінарах та щорічних наукових конференціях кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія» (2022-2026 рр.). Практичні результати дисертації впроваджуються і застосовуються автором під час практичної роботи в органах місцевого самоврядування Одещини.

Публікації. Основні ідеї, напрацювання, положення та висновки дисертації подані автором в 8 публікаціях: з них 3 статті розміщені у виданнях, які визнані МОН України фаховими та 5 в тезах виступів на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які поділені на підрозділи, висновків, списку використаних джерел (187 джерел). Загальний обсяг – 196 сторінок, з них основний текст – 168 сторінок.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці,

в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Чігідін В. В. Демократичне політичне представництво: інституційний вимір. *Актуальні проблеми філософії та соціології.* 2023. № 43. С. 181 – 186. DOI https://doi.org/10.32782/apfs.v043.2023.30

2. Чігідін В. В. Політичне представництво в Україні: динаміка демократичних змін. *Науковий журнал «Політикус».* 2024. № 4. С. 101-106. DOI: https://doi.org/10.24195/2414- 9616.2024-4.15

3. Чігідін В.В. Роль місцевого самоврядування у системі політичного представництва. *Актуальні проблеми філософії та соціології.* 2025. № 57. С. 265-269. DOI https://doi.org/10.32782/apfs.v057.2025.43

Наукові праці,

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Чігідін В. В. Демократичне представництво: синергія інститутів та політичної культури. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2023. Т. 1. с. 209-211.

2. Чігідін В. В. Демократичне представництво у сучасному політичному процесі. *Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри*: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 30 листопада 2023 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2023. С. 38-42. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b766da28-e6d5-45f2-b09d-de57988bd077/content

3. Чігідін В. В. Політичне представництво у цифрову еру. *Трансформація українського суспільства в цифрову еру* : матер. III Всеукр. наук.-практич. конф., (22 березня 2024 р.). Львів–Торунь, 2024. С. 9-12. DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-389-0-2

4. Чігідін В. В. Партійна конкуренція щодо політичного представництва як європейський орієнтир розвитку України. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квіт. 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова ; відп. за вип. М. Р. Аракелян. Одеса, 2024. С. 790-792. URL: https://hdl.handle.net/11300/28314

5. Чігідін В. В. Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: баланс інтересів. *Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. С.99-102. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0d8bbd73-0351-4042-a630-6d417537bba1/content

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі, вміло використані спеціальні дефініції, що забезпечує легкість та доступність сприйняття і розуміння наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Дисертація відповідає встановленим вимогам.

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дотриманням вимог щодо академічної доброчесності дисертація Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи» відповідає спеціальності 052 «Політологія», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія».

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 7 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Чігідіна Валерія Вікторовича до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дотриманням вимог щодо наукової доброчесності, дисертація Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи» відповідає вказаній спеціальності та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 052 «Політологія».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Чігідіна Валерія Вікторовича «Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: українські реалії та перспективи»:

Голова ради – Вітман Костянтин Миколайович, доктор політичних наук, професор, директор Центру підготовки магістрів публічної служби і професійних суддів, професор кафедри політології, публічного управління та міжнародних відносин Національного університету «Одеська юридична академія».

Офіційні опоненти:

Узун Юлія Вадимівна – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова.

Остап'як Василь Іванович – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри публічного управління, адміністрування і національної безпеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Рецензенти:

Завгородня Юлія Володимирівна – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політології, публічного управління та міжнародних відносин Національного університету «Одеська юридична академія».

Краснопольська Тетяна Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри кафедри політології, публічного управління та міжнародних відносин Національного університету «Одеська юридична академія».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 7; проти – немає; утримались – немає.

Головуючий на засіданні
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри кафедри політології,
публічного управління та міжнародних відносин
Національного університету
«Одеська юридична академія» **Костянтин ВІТМАН**

Секретар на засіданні
лаборант кафедри кафедри політології,
публічного управління та міжнародних відносин
Національного університету
«Одеська юридична академія» **Дарина ДРАМАРЕЦЬКА**